

Utkast til felles politisk sak om mandat for faglig utredning av byvekstavtale for Buskerudbyen uten bompengefinansiering

Dato: 16.11.2020

Hensikt med saken

Behandle mandat for en faglig utredning av en effektiv og målrettet byvekstavtale for Buskerudbyen uten bompengefinansiering.

Saken fremmes til parallell politisk behandling i de respektive kommunestyre og i Viken fylkeskommune. Rådmennene/kommunedirektørene har utarbeidet dette felles saksframlegget og legger fram likelydende forslag til vedtak.

Bakgrunn

Den 02.09.2020 mottok Buskerudbysamarbeidet [brev fra samferdselsministeren](#) om videre arbeid med byvekstavtale, samt [svaret på det skriftlige spørsmålet](#) Masud Gharakhani stilte i Stortingets spørretime 26.08. I brevet fremkommer det at:

«Samferdselsdepartementet er ikke prinsipielt i mot at det kan inngås byvekstavtale uten bompengepakke, men antar at det i praksis vil kunne bli krevende å nå målene for en slik avtale bl.a. knyttet til nullvekst i persontransporten med bil...For at det skal være interessant for staten å gå videre med en prosess som grunnlag for en mulig framtidig byvekstavtale, mener departementet at Buskerudbyen – i samråd med Statens vegvesen - på faglig grunnlag også bør utrede alternativer som har en form for bompengefinansiert bypakke som underlag.»

Med dette som utgangspunkt vedtok ATM-utvalget (politisk styringsgruppe i Buskerudbysamarbeidet) den 25.09. følgende:

«I lys av nytt nullvekstmål og brevet fra Samferdselsdepartementet datert 2. september, er det behov for å utarbeide nytt kunnskapsgrunnlag. Buskerudbyen har vært klare på utgangspunktet om en effektiv og målretta byvekstavtale, der nullvekstmålet kan nås uten bompengefinansiering.

Det anbefales i første omgang å lage en sak om mandat for utarbeidelse av nytt kunnskapsgrunnlag for behandling i Buskerudbyens organer og politiske organer i kommuner og fylkeskommunen. Det legges til grunn for mandatet at det skal utredes hvordan det nye nullvekstmålet skal forstås og kan nås uten bompengefinansiering.

Når resultatet av denne utredningen foreligger, vurderes det om andre alternativer skal utredes, herunder alternativer for ulike former for bompengefinansiering.»

Forslag til mandat

Overordnet lokalpolitisk føring og hovedprioriteringer

Det er enighet i Buskerudbysamarbeidet om å jobbe for en effektiv og målrettet byvekstavtale uten bompengefinansiering. Denne overordnede lokalpolitiske føringen legges til grunn for alternativene som skal inngå i den faglige utredningen, og innebærer en satsing

på tiltak som påvirker transportetterspørselen, reduserer bilbruk og gir bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur. Dette betyr at større vegprosjekter som krever bompengefinansiering ikke vil inngå i denne utredningen.

Følgende hovedprioriteringer anbefalt i ATM-utvalgets møte 05.06.2020 legges også til grunn for alternativene som skal utredes:

- Belønningsmidler til fortsatt forsterket busdrift
- Investeringsmidler (programområdemidler) til å utvikle og ta igjen manglende investeringer på hovedvegnettet for sykkel.
- Investeringsmidler til fremkommelighetstiltak for buss som vil gi stor nytte og effektive forbindelser til viktige reisemål, som jernbanestasjoner og nytt sykehus.
- Investeringsmidler til stasjoner og knutepunkt. Dette vil sammen med et forbedret togtilbud styrke togets konkurransekraft.
- Investeringsmidler til tiltak for gående
- Arealplanlegging og parkering
- Ny teknologi og smart mobilitet

Buskerudbysamarbeidet har også vært enige om at det er viktig å sikre tilstrekkelig handlingsrom i forhandlingene om byvekstavtale. Dette betyr at utredningen av alternativene vil utgjøre et viktig utgangspunkt for forhandlinger med staten, men at sammensetningen av tiltak ikke må forstås som et endelig lokalpolitisk forslag til tiltaksportefølje. Det skal heller ikke konkluderes med én anbefaling i utredningen. Hvilke tiltak som skal gjennomføres avgjøres gjennom forhandlingene om byvekstavtale.

I utviklingen av alternativer bør det legges vekt på å utforske mulighetsrommet innenfor de ovennevnte rammer som er gitt for utredningen. Analysene bør derfor synliggjøre et spenn både når det gjelder virkemidler og investeringsnivå. Pakkene kan for eksempel ha ulik «dosering» av sykkeltiltak, kollektivtiltak, bilregulerende tiltak og infrastrukturinvesteringer. Det bør legges vekt på å utvikle alternativer som gjenspeiler en balanse mellom lokale forventninger til statlige midler og muligheten for forpliktende lokal og regional finansiering.

Den konkrete sammensetningen av virkemiddelpakkene avgjøres av partene i samarbeid. For alle virkemiddelpakker skal det gjennomføres transportanalyser som viser at nullvekstmålet nås, samt samfunnsøkonomiske vurderinger.

Nullvekstmålet

Regjeringen har i [brev av 08.06.2020](#) fastsatt et videreutviklet nullvekstmål som legges til grunn for nye byvekstavtaler, og følgelig også for denne utredningen:

«I byområdene skal klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange.»

Den nye målformuleringen er tydeligere på hvilke hensyn som ligger til grunn, og trekker inn effektiv arealbruk som virkemiddel samtidig som målet om nullvekst i persontransport med bil videreføres.

Utredningen skal analysere måloppnåelse av ulike alternative innretninger av tiltak og virkemidler i en mulig byvekstavtale. Det skal også gjøres en vurdering av hvordan tiltakene kan bidra til å nå de øvrige NTP-målene med enklere reisehverdag, økt konkurransevne for næringslivet, mer for pengene, effektiv bruk av ny teknologi og nullvisjon for drepte og hardt skadde. Målsettingene i Buskerudbyens samarbeidsavtale, datert 01.01.2015, legges også til grunn for utredningen.

I brevet åpnes det opp for at avtaleområdet kan deles opp i inntil tre ulike soner slik at måloppnåelsen følges opp der hensynene bak nullvekstmålet er til stede. De lokale partene skal selv være med på å definere om det er hensiktsmessig med en soneinndeling for avtaleområdet. I ATM-utvalgsmøtet 25.09. ble det pekt på at muligheten for soneinndeling for måling av nullvekstmålet bør inngå i den videre utredningen, og at kommunene involveres når soneinndeling skal drøftes. I møtet ble det også konkludert med at utredningen skal vise hvordan det nye nullvekstmålet skal forstås og kan nås uten bompengefinansiering.

Regional areal- og transportplan

Byvekstavtaler innebærer et [forpliktende samarbeid](#) mellom staten, fylkeskommune og kommune om arealbruken i tråd med regionale eller interkommunale areal- og transportplaner. Buskerudbyens felles regionale areal- og transportplan 2013-2023 legges til grunn for utredningen.

Hovedinnhold i utredningen

1. Bakgrunn og formål
2. Overordnede føringer
3. Mål
4. Situasjon og behov
5. Presentasjon av alternative virkemiddelpakker
6. Alternativsanalyser
7. Måloppnåelse
8. Finansiering
9. Oppfølging og måling av resultater i byvekstavtaler
10. Styringssystem

Avgrensning av analyseområdet

Analyseområde for denne utredningen er kommunene Drammen, Kongsberg, Lier og Øvre Eiker.

Prosessplan

I brev av 02.09.2020 fra samferdselsministeren fremkommer det at Buskerudbyen skal gjennomføre utredningen i samråd med Statens vegvesen. Det blir derfor viktig å opprettholde tett administrativ dialog med SD og Vegdirektoratet underveis i utredningen.

Prosessplan:

Dato	Fora	Leveranse/aktivitet
Første møte 2021	Kstr/fylkesråd	Behandling av mandat for utredningsarbeidet
Mars/april	Buskerudbyens organer	Status utredning byvekstavtale
Mai/juni	Kstr/fylkesråd	Status utredning byvekstavtale
Aug/sept	Buskerudbyens organer	Sak om utredningsrapport. ATM-utvalg 24.09.
Nov/des	Kstr/fylkesting	Politisk behandling av utredningsrapport

Organisering

Arbeidet med utredningen skal skje gjennom Buskerudbysamarbeidets organer i samråd med Statens vegvesen/Vegdirektoratet, med politisk medvirkning og forankring i kommuner og fylkeskommune underveis i prosessen.

ATM-utvalget og Administrativ styringsgruppe er henholdvis politisk og administrativ styringsgruppe for utredningsarbeidet. Arbeidsgruppe for utredningen er fagrådet/fagrådets arbeidsgruppe. Denne ledes av buskerudbysekretariatet ved sekretariatsleder. Organiseringen av utredningsarbeidet må tilpasses den til enhver tid gjeldende organisering av Buskerubysamarbeidet.

Rådmennenes felles vurdering

Avtalen med SD om belønningstilskudd gir de fire kommunene og fylkeskommunen mulighet til å løse samfunnsmessig høyt prioriterte oppgaver i fellesskap. Belønningsmidler skal i følge gjeldende NTP fases inn i byvekstavtaler. En byvekstavtale vil derfor være viktig for å sikre framtidige belønningsmidler og ytterligere statlige midler til å utvikle transportsystemet i Buskerudbyen. En byvekstavtale vil gi nødvendig forutsigbarhet, spesielt for busstilbudet. I tillegg er det en nødvendig arena for å løse felles utfordringer og nå felles mål gjennom samordnet virkemiddelbruk og forpliktende arealpolitikk.

Det vurderes derfor som viktig at kommunene og fylkeskommunen slutter seg til og vedtar foreliggende mandat for faglig utredning som kan danne utgangspunkt for forhandlinger om en byvekstavtale med staten.

Rådmannens/kommunedirektørens anbefaling

Buskerudbysamarbeidet jobber aktivt for å komme i forhandlingsposisjon med staten om byvekstavtale.

Forslag til mandat for faglig utredning vedtas.

Resultatet av den faglige utredningen behandles i kommuner og fylkeskommunen som utgangspunkt for forhandlinger om en byvekstavtale med staten.

Vedlegg (link):

1. [Brev av 08.06.2020 fra Samferdselsdepartementet om videreutviklet nullvekstmål](#)
2. [Brev av 02.09.2020 fra Samferdselsdepartementet om videre arbeid med byvekstavgift](#)
3. [Svar på det skriftlige spørsmålet fra Masud Gharahkhani som ble stilt i Stortingets spørretime 26.08.](#)
4. [Samarbeidsavtale om klimavennlig areal- og transportutvikling i byområdet Lier – Kongsberg. Areal, transport og miljøprosjekt Buskerudbyen. Videreføring fra 01.01.2015](#)